



МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР КОНТРОЛЮ
ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**
**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ
ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР КОНТРОЛЮ
ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**
вул.. Рекордна/Миру, буд.25/1-Б, м. Запоріжжя, Запорізької області, 69037, тел...: 233-31-45
E-mail:**zapgor_lc@ukr.net** код ЄДРПОУ 38563569

19.05.2025 № 30.01-20/1015

Керівникам закладів
професійно-технічної освіти та ВНЗ
I-II рівнів акредитації м. Запоріжжя

Щодо результатів анкетування
учнів закладів
професійно-технічної освіти та
ВНЗ I-II рівнів акредитації
(коледжі)
м. Запоріжжя

На виконання Плану заходів щодо реалізації Стратегії контролю над тютюном у Запорізькій області на 2024 - 2027 роки, обласної програми щодо реалізації Стратегії контролю над тютюном у Запорізькій області на 2024-2027 роки, затвердженої розпорядженням Запорізької ОВА від 29.11.2024 року №1051, Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року в контексті профілактики неінфекційних захворювань, з метою реалізації однієї зі стратегічних цілей попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення, що має стати основою для формування здорового суспільства і значного зниження рівня неінфекційних хвороб, ВП «Запорізький відділ ДУ «ЗОЦКПХ МОЗ» у квітні-травні поточного року організовано проведення онлайн - анкетування учнів закладів професійно-технічної освіти на ВНЗ I-II рівнів акредитації м. Запоріжжя за темою «Відношення молоді до вживання тютюну і нікотину».

Сьогодні куріння продовжує залишатися актуальною темою серед підлітків. Дехто вважає його частиною «дорослого життя», інші – способом виглядати крутим або ж просто піддаються впливу друзів та знайомих.

Метою роботи є вивчення та аналіз стану справ щодо вживання тютюнових та нікотинових виробів у підлітковому віці, поширеності куріння серед учнів закладів професійно-технічної освіти та ВНЗ I-II рівнів акредитації м. Запоріжжя на прикладі їх добровільного анонімного анкетування.

В опитуванні взяли участь 2127 здобувачів освіти, які навчаються в 19-ти закладах професійно-технічної освіти та ВНЗ I-II рівнів акредитації (коледжі) м. Запоріжжя, а саме:

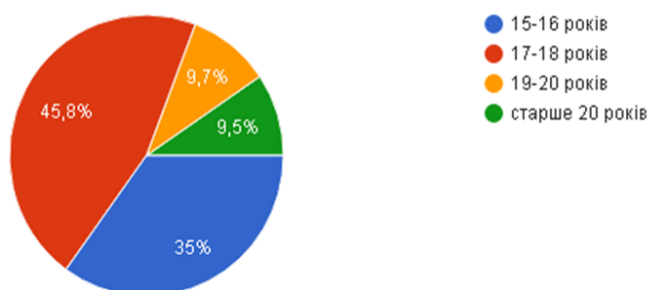
№	Назва закладу	Загальна кількість учнів, які прийняли участь у анкетуванні	%
		2127 відповідей	100%
1	ДНЗ "Запорізький професійний ліцей автотранспорту"	47	2,2
2	ДНЗ "Запорізький центр професійно-технічної освіти водного транспорту"	51	2,4
3	ДНЗ "Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту"	44	2,1
4	ДНЗ "Запорізьке вище професійне училище"	368	17,3
5	ДНЗ "Запорізьке вище професійне училище "Моторобудівник"	116	5,5
6	ДНЗ "Запорізький політехнічний центр професійно-технічної освіти"	180	8,5
7	ДНЗ "Запорізький промисловий центр професійно-технічної освіти"	192	9
8	ДНЗ "Запорізький будівельний центр професійно-технічної освіти"	92	4,3
9	ДНЗ "Запорізький професійний ліцей сервісу"	45	2,1
10	ДНЗ "Запорізьке вище професійне училище моди і стилю"	339	15,9
11	ЗП (ПТ) О "Запорізький професійний коледж готельно-ресторанного бізнесу"	80	3,8
12	Запорізький авіаційний фаховий коледж ім. О.Г. Івченко	9	0,4
13	ВСП "Запорізький електротехнічний фаховий коледж Національного університету "Запорізька політехніка"	107	5
14	КЗ "Запорізький медичний фаховий коледж"	5	0,2
15	Запорізький будівельний фаховий коледж	159	7,5
16	ВСП "Запорізький металургійний фаховий коледж ЗНУ"	4	0,2

17	КЗ "Запорізький фаховий музичний коледж ім. П.І. Майбороди"	1	0,04
18	ВСП "Запорізький фаховий коледж комп'ютерних технологій НУ "Запорізька політехніка"	259	12,2
19	Медичний фаховий коледж ЗДМФУ	29	1,4

Найбільш активними учасниками анкетування виявилися учні ДНЗ "Запорізьке вище професійне училище" 368 (17,3%), ДНЗ "Запорізьке вище професійне училище моди і стилю" 339 (15,9%) та ВСП "Запорізький фаховий коледж комп'ютерних технологій НУ "Запорізька політехніка" 259 (12,2% респондентів).

Вкажіть Ваш вік

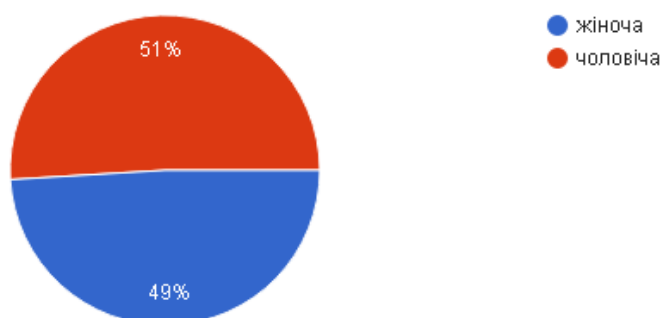
2 127



Із загальної кількості респондентів, які взяли участь в опитуванні, питома вага учнівської молоді віком 15-16 років склала 35% (744 особи), 17-18 років – 45,8% (975 осіб), 19-20 років – 9,7% (206 осіб), старше 20 років – 9,5% (202 особи). Активними при проведенні анкетування з даного питання були як хлопці (51 %), так і дівчата (49%).

Ваша стать

2 127



Куріння – це процес вдихання диму тютюнових виробів, таких як сигарети, кальяни, електронні сигарети (вейпи) або айкоси. В сигаретах міститься нікотин – речовина, що викликає залежність. Це означає, що навіть після кількох викурених сигарет може виникнути бажання курити знову і знову.

Куріння будь-яких тютюнових виробів шкодить організму незалежно від дози та віку. Тютюновий дим містить понад 7000 хімічних елементів, з яких

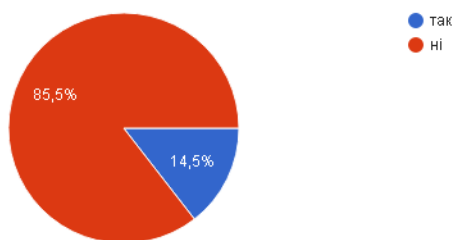
щонайменше 250 є токсичними, а 69 викликають онкологічні захворювання. Куріння спричиняє багато різних захворювань, а саме: хронічне обструктивне захворювання легень, яке включає емфізему легень і хронічний бронхіт, онкологічні захворювання, захворювання судин, інфаркти та інсульти, підвищує ризик захворювання на туберкульоз, деякі хвороби очей та проблеми з імунною системою.

За даними ВООЗ внаслідок хвороб, спричинених вживанням тютюну та нікотину, в Україні щороку помирає 130 тисяч людей.

Не менш актуальною є проблема пасивного куріння. Діти, які не курять, але піддаються пасивному курінню, мають підвищений ризик розвитку синдрому раптової дитячої смертності, гострих респіраторних інфекцій, більш важкого перебігу бронхіальної астми, уповільнення росту легень. Як свідчать результати анкетування переважна більшість респондентів (1819 осіб або 85,5%) вважає пасивне куріння небезпечним для здоров'я. Разом з тим, 308 осіб (14,5%) дотримуються протилежної думки.

Чи вважаєте Ви пасивне куріння безпечним

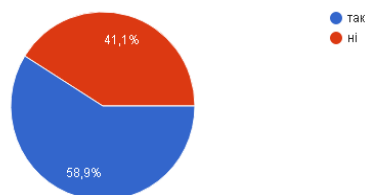
2 127



Результати проведеного анкетування свідчать, що переважна більшість учнів ПТНЗ і ВНЗ I-II рівнів акредитації міста (2008 осіб або 94,4%) вважають куріння шкідливою звичкою. Разом з тим, значна частина учнівської молоді – 58,9%, незважаючи на розуміння про шкідливий вплив куріння на стан власного здоров'я, вже мають досвід куріння (хоча б один раз у житті курили), піддаючи себе ризику розвитку різноманітних захворювань.

Чи пробували Ви хоч раз курити

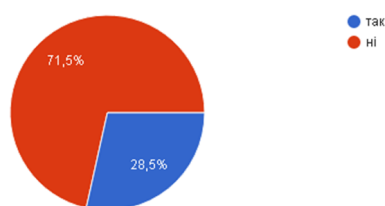
2 127



Згідно з результатами проведеного анкетування 71,5% респондентів наразі не курять (1521 особа). Частка дітей, які курять на момент опитування склала 28,5%.

Чи курите Ви в даний час

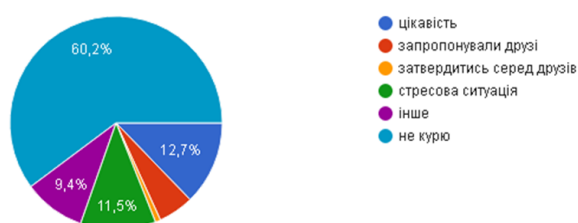
2 127



Серед причин, які спонукали підлітків вперше в житті покурити, лідером є цікавість. Дехто хоче дізнатися, який смак і які відчуття викликає куріння. Результати опитування свідчать, що 12,7% (271) учнів розпочали курити саме з цікавості. 244 учні (11,5%) почали курити через стресові ситуації, які їм довелося пережити. 115 (5,4%) підлітків зізнаються, що вперше покурити їм запропонували друзі або знайомі. Невелика частка учнів (всього 0,8% або 17 осіб) спробували покурити заради затвердження серед друзів.

Що послужило причиною почати курити

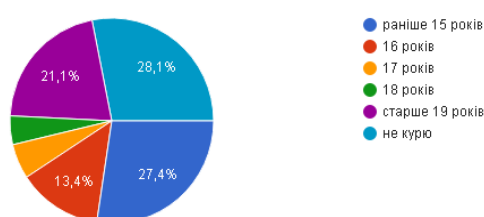
2 127



Із загальної кількості анкетованих учнів вперше спробували покурити у віці до 15 років – 582 особи (27,4%), з 16 років курять 285 осіб (13,4%), з 17 років – 117 осіб (5,5%), з 18 років – 96 осіб (4,5%) і старше 19 років – 49 осіб (21,1%).

Якщо Ви курите, то коли почали

2 127



Переважає більшість підлітків, що курять, на момент опитування мають стаж куріння понад рік – 501 особа (23,6%), 85 осіб (4%) курять від 1 до 6 місяців і 68 учнів (3,2%) – від 6 до 12 місяців.

При цьому щодня курять 660 учнів (31,1% або кожний третій від загальної кількості опитаних), з них до 3-х разів на день курять 63 учні (3%), до 5-ти разів на день – 53 учні (2,5%), більше 5-ти разів на день – 109 учнів (5,1%), а кожний п'ятий учень і взагалі не рахує кількість викурених сигарет протягом дня (20,5%).

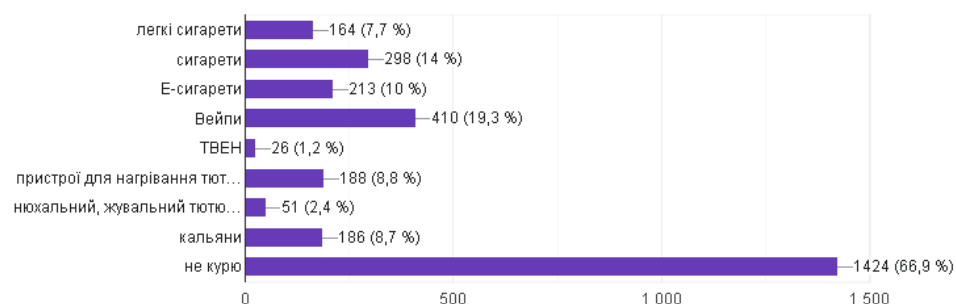
Наукові дослідження показують, що 38% молодих українців вірять у міф про те, що використання ТВЕН завдає меншої шкоди для здоров'я, ніж куріння сигарет. При цьому більшість опитаних (81%) визнають, що вживання ТВЕН шкідливе для організму.

Опитування продемонструвало, що більшість населення України підтримує регулювання ТВЕН і пристроїв для їхнього використання, зокрема через впровадження графічного медичного попередження на пакуванні (81%), підвищення акцизу (70%), а також заборону реклами (70%).

Результати проведеного нами опитування учнівської молоді м. Запоріжжя вказують на те, що 76,4% (1624 особи) вважають, що сучасні пристрої для куріння (Е-сигарети та інше) є безпечною альтернативою традиційним сигаретам. І лише 24% респондентів (511 учнів) погоджуються з думкою, що антиреклама на пачках сигарет є дієвою.

Що Ви зазвичай курите (може бути декілька відповідей)

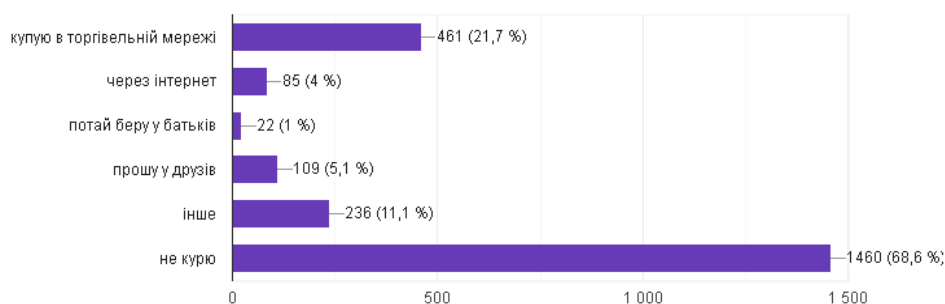
2 127



Спектр тютюнових виробів, які наразі споживає учнівська молодь, досить широкий. В першу чергу це вейпи, їм надають перевагу 410 (19,3%) анкетованих курців-підлітків. 14% опитаних учнів (298 осіб) курять сигарети, 10% - електронні сигарети (213 осіб). Кількість учнів, які надають перевагу пристроям для електронного нагрівання тютюну IQOS і курінню кальянів практично однакова (відповідно: 188 учнів (8,8%) і 186 учнів (8,7%)). 164 учні (7,7%) курять легкі сигарети і 26 учнів (1,2%) із загальної кількості опитаних курять ТВЕНи.

Якщо Ви курите, де зазвичай берете сигарети (може бути декілька відповідей)

2 127



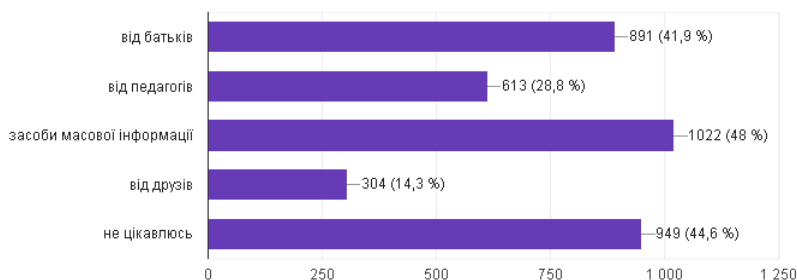
Зазвичай переважна більшість підлітків, які курять, купують тютюнові вироби в торговельній мережі (21,7% випадків). 109 учнів (5,1%) зізнаються, що беруть їх у друзів і знайомих, 85 осіб (4%) – купують через інтернет-мережі. Є й такі, що потай беруть сигарети у батьків (1%).

Інформацію про шкідливий вплив сигаретного диму на організм молодь найчастіше отримує із засобів масової інформації (48%), від своїх батьків (41,9%) та вчителів (педагогів) – 28,8%, а також від своїх друзів (14,3%). Є й ті, кого

взагалі не цікавить питання шкідливого впливу куріння на стан здоров'я, і таких учнів за результатами анкетування 949 (44,6%).

З яких джерел до Вас надходить інформація про шкідливий вплив куріння (може бути декілька відповідей)

2 127

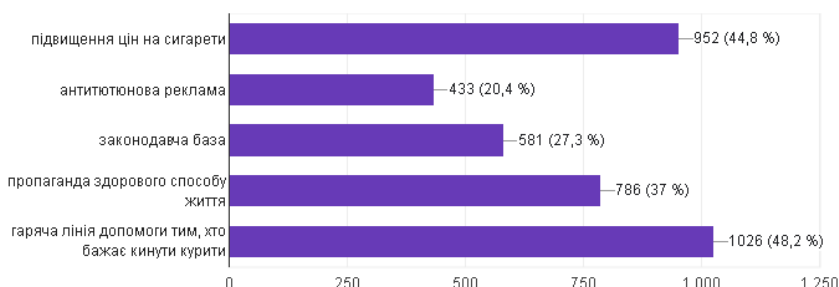


58,1% (1235) респондентів вказують на те, що члени їхньої родини систематично вживають тютюнові вироби, в тому числі курять вдома безпосередньо у приміщенні. Саме тому 18,8% опитаних підлітків (400 осіб) змушені перебувати в накуреному приміщенні від двох до восьми годин поспіль.

На запитання «Які заходи є дієвими для відмови від куріння?» переважна більшість респондентів відповіли, що на їх думку це може бути гаряча лінія допомоги тим, хто бажає кинути курити (48,2%) або підвищення цін на тютюнові вироби (44,8%). Дієвими заходами для відмови від куріння молодь також вважає дотримання здорового способу життя, антиреклама тютюнових виробів та вдосконалення законодавчої бази з цього питання..

Який на вашу думку захід дієвіше може вплинути на відмову від куріння

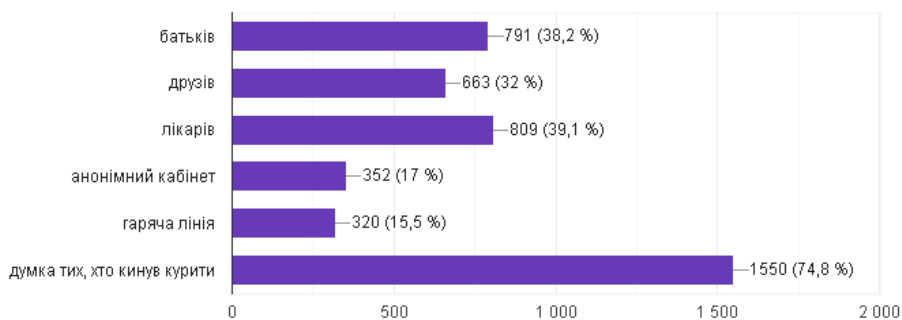
2 127



На думку учнівської молоді для того, щоб кинути курити самим дієвим способом є досвід тих, кому це вдалося зробити, на це вказали 74,8% анкетованих учнів, 39,1% респондентів сподіваються на допомогу лікарів, 38,2% - на допомогу батьків, 32% - на допомогу друзів. 17% опитаних учнів у вирішенні цього питання більше довіряють анонімним кабінетам і 15,5% - гарячим лініям.

Чия допомога, на Вашу думку, буде дієвіша в бажанні кинути курити

2 071



Вкотре наголошуємо: Безпечного куріння не існує! А підлітковий вік – це час для розвитку, нових досягнень і відкриттів. Кожен має право вирішувати починати курити, чи ні, але при цьому важливо пам’ятати про всі ризики для власного здоров’я. Бути здоровим, активним і впевненим у собі – набагато крутіше, ніж піддаватися впливу шкідливих звичок.

Завідувач

Володимир ХОМУТОВ

Лариса Ульяник (061)2333145